

פרשת וארא

יקיר ממלל

"תביא לי עוד חמישים," חזר יהושע תוך שעה ורבע למנהל המכירות. המנהל השתומם אך לא אמר מילה, באמת לא הבין כיצד הצליח יהושע המגמגם למכור עשרים ספרי תנ"ך בתוך זמן כה קצר.

לאחר שעתיים חזר יהושע וביקש כמות נוספת והפעם של מאה ספרים, ובסוף היום אתם מנחשים לבד שהוא העמיס מאתיים ספרי תנ"ך להתחיל למכור אותם למחרת.

המנהל קרא לו לצד ובעדינות אמר: "תראה יהושע, אתה סוכן מכירות מוצלח. לא נראה לי שהיה מישהו כמותך בשורותינו, אבל מכיון שאתה מגמגם כבד ולא האמנתי שתצליח, אני רק רוצה לדעת שאתה מוכר את הסחורה באופן חוקי והגון."

"בוודאי אדוני," השיב יהושע בחיוך, "אני בסך הכל מודיע לבעלי הבית שאם לא יסכימו לקנות מידי את התנ"ך, על מנת שישתכנעו לקנות - אקרא באוזניהם את כולו..."

התורה הקדושה מספרת לנו שמשנה רבינו - הגואל הראשון של העם היהודי וזה שקיבל עבורו את תורת ה- ' היה מגמגם וכך הוא אומר על עצמו "ואיך ישמעני פרעה ואני ערל שפתיים."

הסיבה להיותו מגמגם הייתה בעת שפרעה השתעשע עם "נכדו" משה, ותוך כדי משחק הוריד משה את כתרו של פרעה וחבש אותו לראשו. החרטומים יעצו לפרעה להרוג את משה, משום שגניבת הכתר מלמדת שכשמשנה יגדל הוא ימרוד בו.

דעותיהם של המתנגדים להריגת משה היו הגיוניות יותר, הוא תינוק ואינו מבין מאומה. החליטו להעמידו במבחן ולראות מה יעשה: שתי קערות הונחו לפני משה התינוק, האחת הכילה זהב ויהלומים והשנייה הכילה גחלים לוחשות. בא מלאך משמים, הסיט את ידו של משה לגחלים וכך ניצל.

מדוע התורה טורחת לספר לנו דבר זה?

רבינו ניסים בדרשותיו על התורה, מבאר שזה כדי שלא יטענו אנשים במהלך השנים שהסיבה שהסכימו בני ישראל לקבל תורה ממשה, היא מכיון שהוא היה רטוריקן בעל כושר דיבור שאין שני לו. משום כך הדגישה התורה שמשנה רבינו היה גם כבד פה וגם כבד לשון, כך שלא מחמת נאומיו שמעו אליו בני ישראל, אלא רק מפני שהייתה זו אמת לאמיתה.

מעניין לציין שאונקלוס, מתרגם התורה, תרגם את המילים "ערל שפתיים" - "יקיר ממלל", לאמור: כבד דיבור. צדיקים הסבירו שאונקלוס רצה לציין בפירושו משמעות נוספת: שהדיבור יהיה יקר לאדם.

בימי נדודיו של רבי ישראל מאיר הכהן מראדין - ה"חפץ חיים" בעיירות, היה מוכר את ספריו שחיבר בענייני שמירת הלשון, וכן היה מוכיח את עם ישראל לשוב בתשובה מהנהגות לא טובות שנשתרשו בהם.

באחד הימים ישב רבי ישראל מאיר עם רב נוסף במסעדה יהודית וסעדו את ליבם. משניגשה בעלת הבית לשאול האם האוכל בסדר, ענה החפץ חיים שהכל מצוין. הרב שסעד עימו אמר "היה טוב אם היה מעט יותר מלח בתבשיל."

פרשת וארא

כשהלכה בעלת הבית החוויר החפץ חיים והוכיח את הרב בעדינות: "מה עשית? כעת תלך האשה למבשלת - שהיא מן הסתם אלמנה - ותגער בה קשות על שלא שמה מספיק מלח לרבנים הנכבדים. אולי, "הדגיש החפץ חיים, "היא אפילו תפטר אותה." הרב שישב לידו גיחך ואמר לו: "כבודו מגזים. בסך הכל אמרתי שחסר מלח."

בטלו החפץ חיים בשקט למטבח המסעדה ושם נוכח הרב לראות ש"נבואתו" של החפץ חיים כמעט התגשמה במלואה, העובדת שהייתה אלמנה, עמדה על סף פיטורים ובעלת הבית לא הפסיקה מלגעור בה.

מיד נכנס הרב למטבח וביקש בכל לשון של בקשה מהמסעדנית שלא תפטר את הטבחית, "קורה", אמר הרב, "ששוכחים לשים מלח. אבל האוכל עדיין נהדר."

אחד הדברים שאנו מצטערים עליהם יותר מאשר על דברים אחרים במהלך חיינו, הוא נושא הדיבור המיותר. מילה שאמרנו לא במקום, משפט פזיז שלא חשבנו עליו די הצורך, כבר לימדנו שלמה המלך באמרתו המפורסמת: "החיים והמוות ביד הלשון."

ייתכן שרצתה התורה ללמדנו בכך שסיפרה לנו את היותו של משה רבינו כבד פה וכבד לשון, מסר חשוב: המגמגם, אינו מוציא משפטים בקלות מפיו, לכן הוא חושב פעמים מספר מה הדרך הטובה ביותר לבטא את רצונו בקלות.

כדאי לנו להתאמן על כך שהדיבור היוצא מפינו יהיה "יקר" לנו, כי אחרי שהוא יוצא מהפה כבר קשה מאוד להחזירו.